

Účtovná trieda 4:

Kapitálové účty a dlhodobé záväzky

Ako už hovorí názov tejto účtovnej triedy, tak jej obsahom sú zdroje krytia majetku. Teda aby sme použili naše základné delenie účtov na aktíva a pasíva, tak účty združené do tejto účtovnej triedy sú účtami **PASÍV**.

pasíva – zdroje krytia majetku - vlastné - vlastné imanie
- cudzie - dlhodobé úvery, ostatné záväzky

Vo všeobecnosti podávajú informácie o:

- o vlastnom imaní účtovnej jednotky
- o fondoch tvorených z nákladov
- o tvorbe a čerpaní rezerv
- o dlhodobých bankových úveroch
- o dlhodobých záväzkoch
- o účte individuálneho podnikateľa

Táto účtovná trieda je bohatá na účty a takisto má obsadené takmer všetky skupinovú účty:

41 – Základné imanie a kapitálové fondy – vo väčšine spoločností ide pri tomto skupinovom účte o účtovanie na účet *411 – Základné imanie*

- tvorba a pohyb základného imania
- rozdiel medzi nominálnou a vyššou predajnou cenou pri zvyšovaní základného imania (ZI) upísaním akcií
- rozdiel pri upísaní nových vkladov
- zvyšovanie ZI nepeňažnými darmi, dotáciami
- priame peňažné dary do ZI
- peňažné dotácie do ZI
- oceňovacie rozdiely pri precenení majetku
- oceňovacie rozdiely pri kapitálových účasťach

42 – Fondy zo zisku a prevedené hospodárske výsledky

- tvorba a čerpanie fondov a čerpanie fondov tvorených zo zisku
- prevedený hospodársky výsledok z minulých rokov – nerozdelený zisk, neuhradená strata

43 – Hospodársky výsledok – zisk/strata

- rozdelenie účtovného zisku a jeho použitie podľa zvoleného kľúča

- vyrovnanie sa s účtovnou stratou, jednoducho povedané – ide o určenie toho, kto to zaplatí

44 – Fondy tvorené z nákladov

- tvorba a použitie sociálneho fondu

45 – Rezervy – tvorba a čerpanie rezervných prostriedkov, či už majú svoj pôvod v zákonných opatreniach, alebo je ich tvorba nepovinná a pre podnikateľský subjekt dobrovoľná

- tvorba a čerpanie zákonných rezerv
- tvorba a čerpanie rezerv na kurzovú stratu
- tvorba a čerpanie ostatných rezerv

46 – Bankové úvery – poskytnutie voľných peňažných prostriedkov bankou

- úvery poskytnuté bankou so splatnosťou dlhšou ako 1 rok
- záväzky voči banke z titulu eskontných úverov

Úvery kratšie ako jeden rok, účtujeme na ľarchu účtu *231 – Krátkodobé bankové úvery*

47 – Dlhodobé záväzky – je to analogický skupinový účet ku skupinovému účtu **46**. Zdroje krytia majetku - dlžné peniaze tu však nezískavame priamou pôžičkou od bankového domu, ale rôznymi inými spôsobmi. Najznámejší spôsob je emisia vlastných dlhopisov prostredníctvom tretej strany – emitenta:

- dlhodobé záväzky voči podnikom v skupine
- účtovanie vydaných dlhopisov emitentom (najčastejšie to býva niektorý bankový dom) vo výške emisie
- záväzky z prenájmu
- prijaté vlastné i cudzie zmenky
- prijaté preddavky od odberateľov pred splnením záväzku voči odberateľovi

49 – Individuálny podnikateľ - jediný účet zaradený v tejto skupine – *491 – Účet individuálneho podnikateľa*, je to analogickým účtom k účtu *411 – Základné imanie*, ktorý používajú obchodné spoločnosti. Účet 491 používajú podniky jednotlivca, ktoré majú povinnosť účtovať v sústave podvojného účtovníctva. Na tomto účte sledujeme nasledujúce operácie, súvisiace

- vklady na začiatku podnikateľskej činnosti
- prevedenie hospodárskeho výsledku
- osobné vklady a výbery podnikateľa
- prijaté dary a dotácie do podnikania

VLASTNÉ IMANIE (VI) – vlastné zdroje

Čo sa týka samotného účtovania, tak vlastné imanie účtujeme na účtoch, ktoré sú zaradené do skupinových účtov **41 – 43**.

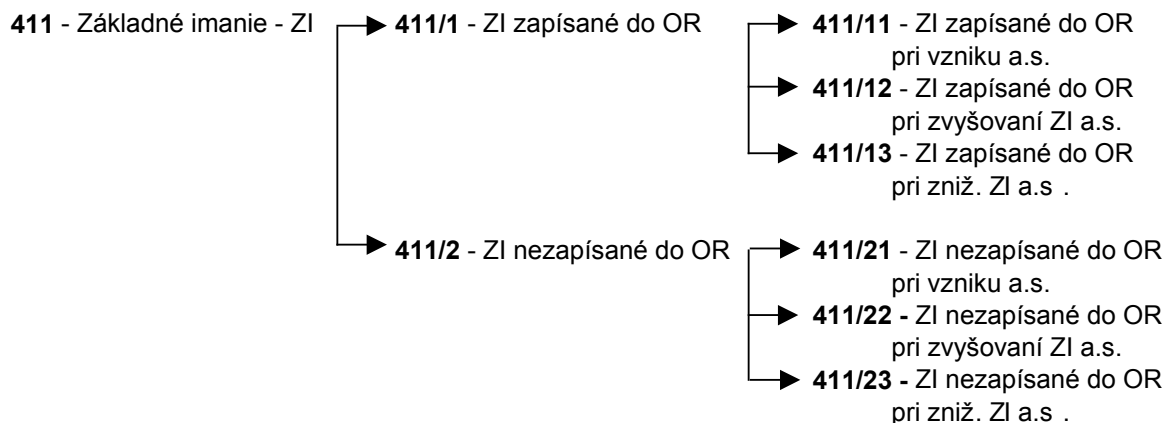
Rozdelenie vlastného imania:

- A) Základné imanie (ZI)
- B) Fondy - Kapitálové fondy
 - Ziskové fondy
- C) Prevedený hospodársky výsledok minulých rokov
- D) Hospodársky výsledok bežného roka

A. Základné imanie

V účtovnej osnove sa na označenie základného imania používa účet **411** s rovnakým názvom. Základné imanie sa účtuje pri vzniku spoločnosti. Jednoducho povedané je to vklad, ktorí vložia jednotliví spoločníci pri vzniku spoločnosti. Takisto sa na účte základného imania účtujú sumy pri jeho zvyšovaní i znižovaní.

Pri základnom imaní sa vedie analytická evidencia na jednotlivých akcionárov – vedú sa teda vlastne vlastné pre každého z akcionárov. Takisto sa oddelene na analytických podúčtoch účtu **411** zvlášť sleduje ZI pri vzniku spoločnosti, takisto jeho zvyšovanie a znižovanie. Rovnako sa pri všetkých týchto troch základných pohyboch so ZI sleduje, či je toto zapísané, alebo nezapísané do obchodného registra (OR), vid'. obr:

Základné imanie je prvotným zdrojom krytia majetku pri všetkých typoch spoločností, ako ich rozoznáva obchodný zákonník. Základné imanie je sumu, do výšky ktorej spoločnosti ručia za svoje záväzky. Podľa slovenského zákonodarstva delíme spoločností nasledovne:

- 1) **Kapitálové spoločnosti** - akciová spoločnosť (AS)
- spoločnosť s ručením obmedzeným (SRO)
- 2) **Osobné obchodné spoločnosti** - verejná obchodná spoločnosť
- komanditná spoločnosť
- 3) **Družstvá**
- 4) **Štátne podniky**
- 5) **Individuálny podnikateľ** – na rozdiel od horeuvedených typov podnikov, používa tento na účtovanie o základnom imaní účet 491 – *Účet individuálneho podnikateľa*

1a) AS - vzniká zápisom do obchodného registra (OR). Pri akciových spoločnostiach je základné imanie tvorené upísanými akciami. Minimálna hodnota ZI pri AS je 1 000 000 SKK. Pri vzniku nemusia byť ešte všetky akcie upísané, upísané a neupísané akcie sa evidujú na analytických účtoch syntetického účtu 411.

1b) SRO – je na Slovensku najrozšírenejšia forma spoločnosti. Podobne ako u AS aj SRO vzniká zápisom do OR a ZI je tvorené vkladmi spoločníkov. Spoločníci spolu spíšu tzv. spoločenskú zmluvu, kde sa jednoznačne stanoví výška vkladov jednotlivých spoločníkov. Táto takisto stanovuje podiely jednotlivých spoločníkov na hospodárskom výsledku spoločnosti a stanovuje i záväzky spoločníkov voči spoločnosti.

Takisto ako u AS nemusia byť všetky vklady splatené hneď pri vzniku. Minimálna výška ZI je Obchodným zákonníkom stanovená na 200 000 SKK a musia sa o ňu deliť minimálne dvaja spoločníci. Splatené i nesplatené vklady sa evidujú na analytických účtoch účtu 411 – *Základné imanie* zvlášť na jednotlivých spoločníkov.

2a) VOS – pri tomto type spoločnosti nie je podmienkou vytvorenie ZI, ale ak sa spoločníci dohodnú, ZI sa vytvorí a účtuje na účet 411 ako pri kapitálových spoločnostiach

2b) KS – ZI sa vytvára podobne ako u SRO podľa spoločenskej zmluvy a takisto sa vedie analytická evidencia na jednotlivých spoločníkov, či už sú to komandisti, alebo komplementári

3) Družstvá – ZI je tvorené súhrnom vkladov členov družstva. Musí byť zapísané v obchodnom registri. Môže sa zvyšovať priberaním nových členov do družstva. Účtovanie je podobné ako pri AS.

4) Štátne podniky – účtujú na účte 411, o tzv. **kmeňovom imaní**, ktoré je zdrojom krytia majetku, ktorý je zverený podniku. Zvyšovanie ZI – tzv. **delimitáciou** (odovzdaním majetku) sa účtuje priamo na aktívne účty majetku – 0xx, 1xx, 2xx / 411. Podobne pri znížení ZI – odovzdaním podniku **reštitúciou** sa účtuje znížením hodnoty majetku 411 / 0xx, 1xx, 2xx, ale v zostatkovej cene, takže je potrebné účtovať aj **oprávky**.

5) Individuálny podnikateľ – je to podnik fyzickej osoby, ktorá je účtovnou jednotkou a podľa príslušných predpisov účtuje v sústave podvojného účtovníctva. Nepoužíva účet 411 – *Základné imanie*, ale o pohybe a stave imania účtuje na účte 491- *Účet individuálneho podnikateľa*.

Účtovanie o ZÁKLADNOM IMANÍ (ZI) - účet 411									
Popis účtovného prípadu									
MD									
D									
1. Vklad budúcich spoločníkov pri založení a.s. na zriďovacie výdavky v hodnote 50 000 SKK									
2. Použitie zriadov. výdavkov - zjednodušený predpis účtovania bez účtov. nákl. a výnos. v hodnote 50 000 SKK									
3. Upísanie ZI pri založení a.s. v hodnote 1 000 000 SKK									
4. Zápis v analytickej evidencii - ZI nezap. do obch. registra (OR) v hodnote 1 000 000 SKK									
5. Splatenie 30% ZI pred ustanovujúcim valným zhromaždením (VZ) v hodnote 300 000 SKK									
6. Zápis a.s. do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 1 000 000 SKK									
ZVÝŠOVANIE ZI									
Popis účtovného prípadu									
MD									
D									
7. Upísaním nových akcií v hodnote 600 000 SKK - (predpokl., že predajná cena = nominálna hodnota)									
7a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 600 000 SKK									
7b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 600 000 SKK									
8. Navýšením priamo zo zisku v hodnote 200 000 SKK									
8a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 200 000 SKK									
8b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 200 000 SKK									
9. Navýšením nepriamo zo zisku cez vznik štatutárneho zisk. fondu v hodnote 100 000 SKK									
10. Prevod zo ziskového fondu do ZI v hodnote 100 000 SKK									
10a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 100 000 SKK									
10b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 100 000 SKK									
11. Prevod z kapitálových fondov do ZI v hodnote 150 000 SKK									
11a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 150 000 SKK									
11b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 150 000 SKK									
12. Prevod z nerozdeleného zisku z minulých rokov do ZI v hodnote 200 000 SKK									
12a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 200 000 SKK									
12b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 200 000 SKK									
13. Prevod z rezervného fondu (iba ak tento prevyšuje zákonom stanovenú sumu) do ZI v hodnote 120 000 SKK									
13a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 120 000 SKK									
13b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 120 000 SKK									
ZNIŽOVANIE ZI									
Popis účtovného prípadu									
MD									
D									
14. Stiahnutím akcií, ktoré má spoločnosť v držbe v hodnote 50 000 SKK									
14a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 50 000 SKK									
14b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 50 000 SKK									
15. Vyplatenie časti ZI akcionárom na základe rozhodnutia valného zhromaždenia v hodnote 180 000 SKK									
15a. Preúčtovanie na analytickej evidencii v hodnote 180 000 SKK									
15b. Zápis zmeny ZI do OR, preúčtovanie v analytickej evidencii v hodnote 180 000 SKK									
16. Splnenie záväzku voči akcionárom, vyplatenie časti ZI v hodnote 180 000 SKK									

379 - Iné záväzky				221 - Bankové účty				011 - Zriaďovacie výdavky			
2	50,000	1	50,000	1	50,000					2	50,000
				5	300,000						
						16	180,000				
411 - Základné imanie				365 - Ostatné záv. voči spol.				353 - Pohl'. za upísané vl. im			
		3	1,000,000	16	180,000	15	180,000	3	1,000,000	5	300,000
		7	600,000					7	600,000		
		8	200,000								
		10	100,000								
		11	150,000								
		12	200,000	411 11 - ZI zapísané do OR				411 21 - ZI nezapísané do OF			
		13	120,000			6	1,000,000	6	1,000,000	4	1,000,000
14	50,000										
15	180,000										
				411 12 - ZI zapis. do OR pri zvyš.				411 22 - ZI nezap. do OR pri z			
						7b	600,000	7b	600,000	7a	600,000
						8b	200,000	8b	200,000	8a	200,000
						10b	100,000	10b	100,000	10a	100,000
						11b	150,000	11b	150,000	11a	150,000
						12b	200,000	12b	200,000	12a	200,000
						13b	120,000	13b	120,000	13a	120,000
252 - Vlastné akcie				411 13 - ZI zapis. do OR pri zniž.				411 23 - ZI nezap. do OR pri z			
		14	50,000	14b	50,000			14a	50,000	14b	50,000
				15b	180,000			15a	180,000	15b	180,000
431 - Hosp. výsl. vo schvaľ. konaní				423 - Zákonný štatutárny fond				413 - Ostatné kapitálové fondy			
9	100,000			10	100,000	9	100,000	11	150,000		
428 - Nerozd. zisk minulých rokov				421 - Zákonný rezervný fond							
12	200,000			13	120,000						

B. FONDY

Fondy sú súčasťou vlastného imania (VI) a nesmú sa tvoriť na vrub nákladov a ani v prospech výnosov. Vo všeobecnosti delíme fondy na dve základné skupiny podľa toho, či pôvod ich vzniku je vo vnútri účtovnej jednotky, alebo mimo nej:

1) kapitálové fondy – účtujeme o nich na účtoch 412 – 415. Vo všeobecnosti sú tvorené zo zdrojov mimo účtovnej jednotky a ďalej ich delíme podľa pôvodu odkiaľ prichádzajú z „vonka do účtovnej jednotky“ na tieto skupiny:

1a) emisné ážio – účet 412, je spojené najmä s AS a vzniká pri zvyšovaní ZI a teda upisovaní ďalších akcií. Je to rozdiel medzi nominálnou a vyššou upísanou cenou akcií. Tento rozdiel účtujeme do vlastného imania na ľarchu účtu 412 – *Emisné ážio*.

1b) ostatné kapitálové fondy – účet 413, sú peňažné i nepeňažné vklady, ktoré pri ich vytvorení nezvyšujú základné imanie, netvorí sa ani z emisného ážia, ale napriek tomu zvyšujú hodnotu vlastného imania účtovnej jednotky.

Peňažné i nepeňažné vklady, z ktorých sa tvoria tieto ostatné kapitálové fondy sú najmä - *dary* - bezplatne nadobudnutý nehmotný a hmotný majetok, peňažné dary

- *dotácie* – ale len tie, ktoré sú svojim pôvodcom určené priamo na zvýšenie ZI podnikateľského subjektu

- členské podiely v družstvách určené na bytovú výstavbu a štátne príspevky

1c) oceňovacie rozdiely z prečenenie majetku – účet 414, účtujú sa najmä pri investičných fondoch a investičných spoločnostiach. K účtovaniu týchto inventarizačných rozdielov dochádza pri uskutočnení „inventúry“, keď sa zistí skutočná hodnota akcií držaných investičnou spoločnosťou a rozdiel (prírastok, či úbytok) proti dovtedy účtovanej cene sa zaúčtuje ako inventarizačný rozdiel.

1d) oceňovacie rozdiely z kapitálových účastí – účet 415, používa len člen družstva a spoločník kapitálovej spoločnosti, t.j. v prípadoch, keď jedna účtovná jednotka je kapitálový účastník v inom podniku (opäť kapitálovej spol., alebo družstve). Na tento účet sa účtuje v prípadoch, keď dochádza k zvyšovaniu alebo znižovaniu vkladu spoločníka pri zmene ZI spoločnosti, v ktorej je držiteľom podielu, ďalej pri zmenách ocenenia vecného vkladu a takisto predaji držaných cenných papierov a likvidácii príslušnej účtovnej jednotky.

2) ziskové fondy – účtujeme o nich na účtoch spadajúcich pod skupinový účet 42. Tieto fondy, ako už hovorí ich názov, sú výhradne tvorené z kladného hospodárskeho výsledku – zisku. Delíme ich na dve skupiny:

2a) tvorené povinne – stanovené zákonom – zákonné fondy (zákonný rezervný fond, nedeliteľný fond)

2b) z rozhodnutia podnikateľskej jednotky – sú upravené vnútropodnikovými smernicami a opatreniami

Pre tieto fondy sú zriadené nasledujúce účty:

- 421 – zákonný rezervný fond
- 422 – nedeliteľný fond
- 423 – štatutárne fondy
- 427 – ostatné fondy

Účtovanie o ZISKOVÝCH A KAPITÁLOVÝCH fondoch - skup. účty 41 - 42												
KAPITÁLOVÉ FONDY												
Popis účtovného prípadu										MD	D	
1. Zvyšovanie ZI upís. ďalších akcií (upísanie 200 akcií v nom. hodn. 1000 SKK / kus) v hodnote 210 000 SKK										353	411, 412	
2. Úhrada nominálnej hodnoty 200 000 SKK										221	353	
3. Úhrada emisného ážia z predaja akcií v hodnote 10 000 SKK										221	353	
4. Bezodplatné nadobudnutie IM v hodnote 60 000 SKK										042	413	
5. Účelová dotácia zo štátneho rozpočtu do ZI v hodnote 100 000 SKK										346	413	
6. Peňažný dar na zvýšenie ZI v hodnote 200 000 SKK										221	413	
7. Vytvorenie kapitálového fondu prevodom zo ziskového fondu v hodnote 500 000 SKK										427	413	
ZISKOVÉ FONDY												
Popis účtovného prípadu										MD	D	
8. Doplnenie zákonného rezerv. fondu zo zisku podľa zák. ustanovení v hodnote 720 000 SKK										431	421	
9. Tvorba štatutárnych fondov podľa právnej formy účtovnej jednotky v hodnote 80 000 SKK										431	423	
10. Tvorba ostatných fondov tvorených zo zisku podľa podnikových zásad v hodnote 90 000										431	427	
11. Použitie časti rezervného fondu na zvýšenie ZI hodnote 100 000 SKK										421	411	
411 - Základné imanie				353 - Pohl'. za upísané vl. iman.				412 - Emisné ážio				
		1	200,000	1		210,000	2		200,000			
		11	100,000				3		10,000			
						210,000			210,000			
221 - Bankové účty				042 - obstaranie HIM				413 - Ostatné kapitálové fondy				
2	200,000			4		60,000				4	60,000	
3	10,000									5	100,000	
6	200,000									6	200,000	
										7	500,000	
431 - Hosp. výsl. vo schval'. kon.				346 - Dotácie zo štát. rozpočtu				427 - Ostatné fondy				
8	720,000			5		100,000			7	500,000	10	90,000
9	80,000											
10	90,000											
421 - Zákonný rezervný fond				423 - Zákonný štatutárny fond								
11	100,000	8	720,000				9	80,000				

C) HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK MINULÝCH ROKOV

Z predchádzajúcich rokov môže mať účtovná buď nerozdelený zisk alebo nerozdelenú stratu, ktoré sú účtované na nasledujúcich súvahových účtoch:

- 428 – nerozdelený výsledok z minulých rokov
- 429 – nerozdelená strata z minulých rokov

Účtovanie o HOSPODÁRSKOM VÝSLEDKU (zisk, strata) - skup. účet 43																							
ZISK																							
Popis účtovného prípadu										MD		D											
1. Operácia na začiatku účt. obdobia - prevod zisku z min. roku v hodnote 100 000 SKK										701		431											
2. Prídel zo zisku do ziskových fondov v hodnote 60 000 SKK										431		42x											
3. Záväzky voči spoločníkom na základe rozhodnutia o použití hospodárskeho výsledku v hodnote 30 000 SKK										431		364											
4. Dobrovoľný prídel zo zisku do sociálneho fondu v hodnote 4 000 SKK										431		441											
5. Zostatok nerozdeleného zisku v hodnote 6 000 SKK										428		431											
STRATA																							
Popis účtovného prípadu										MD		D											
6. Operácia na zač. účtovného obdobia - prevod straty z min. roku v hodnote 120 000 SKK										431		701											
7. Použitie ziskových fondov na krytie straty v hodnote 40 000 SKK										421		431											
8. Vznik pohľadávky voči spoločníkom na základe rozhodnutia o použití hosp. výsledku v hodnote 50 000 SKK										354		431											
9. Prevedenie neuhradenej straty do budúceho roka v hodnote 30 000 SKK										429		431											
701 - Začiatkový účet súvahový												42x - Fondy zo zisku				431 - Hospodársky výsledok							
1		100,000						2		60,000		2		60,000		1		100,000					
				6		120,000						3		30,000									
												4		4,000									
												5		6,000									
364 - Závaz. voči spol. pri rozd. zisku												441 - Sociálny fond				100,000				100,000			
				3		30,000				4		4,000											
														6		120,000		7		40,000			
																		8		50,000			
																		9		30,000			
428 - Nerozd. zisk minulých rokov												429 - Neuhr. strata minulých rokov				120,000				120,000			
				5		6,000				9		30,000											
421 - Zákonný rezervný fond												354 - Pohl'. voči spol. pri úhr. straty											
7		40,000								8		50,000											

D) HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK BEŽNÉHO ROKA

Hospodárskym výsledkom bežného roka rozumieme účtovný zisk (a samozrejme i účtovnú stratu), ktorý dosiahla účtovná jednotka v sledovanom období. Tento hosp. Výsledok sa počíta na konci sledovaného obdobia a vzhľadom na túto skutočnosť sa rozdeľuje až v nasledujúcom účtovnom období. Prostredníctvom účtu 701 – *Začiatkový účet súvahový* sa prenesie do nasledujúceho roka, kde sa delí podľa typu spoločnosti (inak sa delí hosp. výsledok pri podniku jednotlivca a inak pri spoločnostiach).

Použitie hospodárskeho výsledku (zisku, či straty) demonštrujú nasledujúce schémy:

a) *zisk* sa rozdelí

- do ziskových fondov 42x
- pre spoločníkov 364 – *Závázky voči spoločníkom pri rozdeľovaní zisku*
- do sociálneho fondu 441, ako dobrovoľný príspevok
- prevedie sa ako nerozdelený zisk do nasledujúceho roka 428 – *Nerozdelený zisk z minulých rokov*

b) *strata* sa uhradí

- zo ziskových fondov 42x
- s pohľadávky voči spoločníkom 354 – *Pohľadávky voči spoločníkom pri úhrade straty*
- prevedie sa ako neuhradená strata do nasledujúceho roka 429 – *Neuhradená strata z minulých rokov*

FONDY TVORENÉ Z NÁKLADOV

Sociálny fond 441 – tvorí sa podľa zákona (povinne) z hrubých miezd

Základné zdroje tvorby Sociálneho fondu sú nasledovné:

- povinný príděl do Sociálneho fondu podľa zákona
- dary, dotácie a príspevky do sociálneho fondu poskytnuté účtovnej jednotke
- prídely zo zisku po zdanení – nepovinné

Spôsoby použitia (čerpania) Sociálneho fondu:

- príspevok na stravovanie – zamestnávateľ prispieva na stravovanie svojich zamestnancov nad rámec stanovený zákonom
- poskytnutie sociálna výpomoci zamestnancom (i nenávratnej), ďalej príspevku na dopravu a podobne
- na regenerácia zamestnancov – najmä vo forme príspevkov na športové a kultúrne vyžitie zamestnancov

Prostriedky Sociálneho fondu musia byť vedené na osobitnom účte – vedie sa analytická evidencia podľa zdrojov i druhov použitia.

Účtovanie o ZISKOVÝCH FONDOCH (sociálny fond) - skup. účet 44													
Popis účtovného prípadu										MD		D	
1. Tvorba sociálneho fondu prídedom zo základu stanoveného zákonom o sociálnom fonde v hodnote 30 000 SKK										527		441	
2. Dotácie a dary priamo na osobitný účet sociálneho fondu v hodnote 20 000 SKK										221		441	
3. Nepovinný prídél do sociálneho fondu zo zisku v hodnote 70 000 SKK										431		441	
4. Použitie sociálneho fondu - príspevok na stravovanie zam. v hodnote 12 000 SKK										441		213	
5. Použitie sociálneho fondu - nenávratná sociálna výpomoc v hodnote 10 000 SKK										441		221	
221 - Bankové účty				527 - Záonné sociálne náklady				441 - Sociálny fond					
2	20,000	5	10,000	1	30,000					1	30,000		
										2	20,000		
										3	70,000		
									4	12,000			
431 - Hosp. výsl. vo schval'. konaní				213 - Ceniny					5	10000			
3	70,000					4	12,000						

CUDZIE IMANIE (CI) – cudzie źródło

Tieto zdroje krytia majetku prichádzajú do podnikateľského subjektu “z vonka”. Sú teda poskytnuté účtovnej jednotke tretími stranami a cenou ich poskytnutia je zvyčajne úrok. Vo všeobecnosti ich delíme na:

- A) Rezervy
B) Dlhodobé bankové úvery
C) Dlhodobé záväzky

A) REZERVY

Vo všeobecnosti považujú za cudzie zdroje financovania účtovnej jednotky. Slúžia najmä na krytie :

- konkrétnych nákladových položiek
- skutočnosti, s ktorou sú spojené budúce záväzky vznikajúce v súvislosti s podnikateľskou činnosťou (je známy účel, ale nie je známa doba použitia)

V závislosti od toho na čo sú určené, sa delia :

- a) rezervy so všeobecným určením (riziká a straty pri podnikaní)
b) rezervy s účelovým určením (oprava HIM a kurzové straty)

Vo všeobecnosti sa tvoria:

- a) percentom
- b) v absolútnej sume

Ďalšie dôležité delenie je podľa ich vzniku vzhľadom k zákonným opatreniam. Tu ich delíme na:

- a) zákonné rezervy – tvoria sa na základe právnych predpisov
- b) ostatné rezervy – sú dobrovoľné, účtovná jednotka sama rozhoduje o ich tvorbe.

Rezervy ovplyvňujú náklady, a preto musia byť sledované a ich tvorba podložená v účtovníctve. Pri audite spoločnosti sú rezervy prvé položky súvahy, ktoré sa preverujú.

Účtovanie o REZERVÁCH (zákonných, na kurz. rozdiely) - skup. účet 45																					
ZÁKONNÉ REZERVY																					
Popis účtovného prípadu										MD		D									
0. Zostatok na účte 451 - Rezervy zákonné v hodnote 20 000 SKK												451									
1. Tvorba zákonnej rezervy podľa zákona o dani z príjmov v hodnote 60 000 SKK										552		451									
2. Čerpanie zákonnej rezervy v hodnote 30 000 SKK										451		652									
3. Prevod zostatku vytvorenej rezervy na konci účtovného obdobia v hodnote 50 000 SKK										451		702									
4. Prevod zostatkov na účtoch 552										710		552									
a 652										652		710									
REZERVY NA KURZOVÉ ROZDIELY																					
účtovanie na konci roka (k 31.12.)																					
Popis účtovného prípadu										MD		D									
5. Predpokladám, že v budúcom roku dosiahnem kurzovú stratu z pohľ. v hodnote 4 000 SKK										386		311									
6. Predpokl., že v budúcom roku dosiahnem kurzovú stratu zo záväzku v hodnote 5 000 SKK										386		321									
7. Tvorba rezerv na kurzovú stratu do nákladov										574		454									
účtovanie v nasledujúcom roku																					
Popis účtovného prípadu										MD		D									
8. Zrušenie zápisu na účte 386 - Kurzové rozdiely aktívne										311, 321		386									
9. Čerpanie (zrušenie) rezervy na kurzovú stratu										454		674									
552 - Tvorba zák. rezerv										652 - Zúčtovanie zák. rezerv				451 - Rezervy zákonné							
1		60,000								2		30,000				0		20,000			
		60,000				0						30,000				1		60,000			
				4		60,000				4		30,000				2		30,000			
		60,000				60,000						30,000									
702 - Konečný účet súvahový										710 - Účet ziskov a strát				3				50,000		80,000	
				3		50,000		4		60,000		4		30,000							
																		80,000			
																		80,000			

386 - Kurzové rozdiely aktívne				454 - Rezervy na kurzové straty				311 - Odberatelia			
5	4,000					7	4,000			5	4,000
6	5,000					7	5,000	8	4,000		
		8	9,000	9	9,000						
	9,000		9,000		9,000		9,000				
574 - Tvorba rezerv				674 - Zúčtovanie rezerv				321 - Dodávatelia			
7	4,000					9	9,000			6	5,000
7	5,000							9	5,000		

B) DLHODOBÉ BANKOVÉ ÚVERY

O pohybe dlhodobých bankových úveroch v podnikateľskom subjekte sa účtuje na jedinom účte v účtovej skupine 46 a to na 461 - *Bankové úvery*. Spoločným znakom týchto úverov je to, že sú poskytnuté bankovými domami a ich doba splatnosti je dlhšia ako jeden rok.

Základné predpisy účtovania dlhodobých bankových úverov:

221 / 461 – poskytnutie dlhodobého úveru bankou, pripísaním na BÚ

461 / 221 – úhrada časti úveru banke prevodom z BU, zníženie istiny úveru na účte 461

321 / 461 – úhrada faktúr dodávateľom z úveru

C) DLHODOBÉ ZÁVÄZKY

O dlhodobých záväzkoch účtujeme v účtovej skupine 47 – *Dlhodobé záväzky*. Tieto sú cudzím zdrojom krytia majetku podobne ako pri dlhodobých bankových pôžičkách, ale na rozdiel od nich, nemajú formu úverov. Sú to záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako jeden rok, podobne ako pri dlhodobých bankových úveroch. Podniku sú poskytnuté tretími stranami. Môžu mať charakter záväzkov:

- voči podnikom v skupine
- z titulu emitovania dlhopisov
- z prenájmu
- z titulu dlhodobých prijatých preddavkov od odberateľov
- z titulu dlhodobých zmieniek na úhradu

ÚČET INDIVIDUÁLNEHO PODNIKATEĽA - 491

Na tomto účte účtujú individuálni podnikatelia, ktorí majú zo zákona povinnosť účtovať v sústave podvojného účtovníctva. Podnikateľ vykonáva prostredníctvom tohto účtu všetky operácie ako sa vykonávajú pri spoločnostiach na účte 411:

221 / 491 – počiatočný vklad podnikateľa do podnikania

431 / 491 – prevod hospodárskeho výsledku z minulého roka (zisk) na účet individuálneho podnikateľa

221 / 491 – dodatočný vklad podnikateľa do podnikania

221 / 491 – prijatý dar od tretej strany na rozvoj podnikateľskej činnosti

491 / 221 – peňažný výber podnikateľa na osobnú spotrebu

Na účte 491 sa sleduje stav a pohyb imania individuálneho podnikateľa, takže by mal mať pasívny zostatok. Môže však mať aj aktívny zostatok, ak je použitie vyššie ako súčet počiatočného vkladu a dosiahnutého hosp. výsledku.